2.11.2020

Kansainväliset rahoitusasiat -yksikkö
Minna Nikitin

Verojaoston kuuleminen 3.11.2020 - HE 168/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen Pankille myönnettävästä valtiontakuusta NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle annettavan lainan vakuudeksi

Suomen valtio on Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) jäsen, mutta Suomen Pankki hoitaa Suomen osuuden IMF:n rahoituksesta. Keskuspankkien osallistuminen IMF:n rahoitusjärjestelyihin valtion puolesta ei ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 123 artiklan vastaista kiellettyä keskuspankkirahoitusta. Sen sijaan Suomen Pankista annetun lain mukaan pankilla on oltava luotonannossaan riittävät vakuudet, joten Suomen Pankki tarvitsee valtiontakuun IMF:lle annettavalle rahoitukselle.

Ensisijaisesti IMF saa rahoitusta jäsenosuuksista. Suomen jäsenosuus on noin 2,87 miljardia euroa, joka on 0,51 prosenttia IMF:n jäsenosuuksien kokonaismäärästä. Toissijainen rahoituslähde on ns. NAB-järjestely, joka aktivoidaan, jos IMF tarvitsee lisärahoitusta. Tällä hetkellä NAB-jäseniä on 38. Suomen osuus NAB-järjestelystä on noin 1,35 miljardia euroa. Jäsenosuuden ja NAB-järjestelyn lisäksi Suomella on varajärjestelynä voimassa kahdenvälinen lainasopimus Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa. Suomen ja valuuttarahaston kahdenvälinen laina on suuruudeltaan 3,76 miljardia euroa. Tähän mennessä kahdenvälistä lainaa ei ole käytetty. Tällä hetkellä 40 jäsenmaalla on kahdenvälinen laina, mutta lainojen voimassaolo päättyy vuoden 2020 lopussa. Näin ollen valtion IMF:n rahoitukseen liittyvät takuuvastuut muodostuvat tällä hetkellä jäsenosuutta, NAB-järjestelyä ja kahdenvälistä lainaa koskevista valtiontakuista. Valtiontakuiden yhteismäärä on noin 7,98 miljardia euroa. Suomen valuuttarahastolle myöntämästä rahoituksesta on viime aikoina ollut käytössä alle 10 prosenttia. Valtion korvausvastuu ei ole tähän mennessä toteutunut kertaakaan.

Kansainvälisen valuuttarahaston nykyisen rahoituskapasiteetin säilyttämisellä ennallaan mahdollistetaan se, että valuuttarahasto pystyy vastaamaan jäsenmaidensa kasvaneisiin rahoitustarpeisiin. Ensisijainen keino valuuttarahaston rahoituskapasiteetin turvaamiseksi olisi jäsenosuuksien korottaminen, mutta tämä ei ole saanut riittävää tukea jäsenmaiden piirissä. Toiseksi parhaana vaihtoehtona pidetään NAB-järjestelyn kasvattamista, koska NAB-järjestelyyn osallistuvat valuuttarahaston suurimmat jäsenmaat ja näin ollen NAB-järjestelyn taakanjako on kattava. IMF esittääkin NAB-järjestelyn kaksinkertaistamista. Koska NAB-järjestelyn kaksinkertaistaminen ei riitä nykyisen rahoituskapasiteetin säilyttämiseen ennallaan, IMF esittää myös kahdenvälisten lainasopimusten uusimista. Kahdenväliset lainat olisivat aluksi samansuuruisia kuin nykyiset kahdenväliset lainat. Kun NAB-järjestelyn kaksinkertaistaminen astuu voimaan, kahdenväliset lainat pienennetään.

Suomelle IMF:n esitykset tarkoittavat sitä, että Suomen osuus NAB-järjestelyssä kasvaisi noin 2,7 miljardiin euroon. Kahdenvälinen laina puolestaan olisi aluksi edelleen 3,76 miljardia euroa. Kun

NAB-järjestelyn kaksinkertaistaminen tulee voimaan, Suomen kahdenvälinen laina pienenee 1,62 miljardiin euroon. Näin ollen Suomen Pankille annettujen valtiontakuiden määrä pienenee noin 780 miljoonaa euroa sen jälkeen, kun NAB-järjestely kaksinkertaistetaan. Näiden muutosten jälkeen Suomen Pankille annetut valtiontakuut ovat yhteensä noin 7,2 miljardia euroa.